

Nyitás: régít és újat...

Nemrég nagy szenzációt váltott ki, hogy különleges „nyílt levelek” jelentek meg az egyik nagy olasz napilap, a La Repubblica hasábjain. Két pápa válaszolt két, magát nyíltan nem-hívőnek valló közéleti személyiségnek. A *Lumen fidei* enciklika megjelenése után Eugenio Scalfari, a La Repubblica alapítója két vezércikkben is tett föl kérdéseket Ferenc pápának a keresztény hitről. Piergiorgio Odifreddi matematikus professzor pedig két éve jelentette meg könyvét *Caro papa, ti scrivo* (Kedves Pápa, írok neked) címmel, Benedek pápának címezve ellenvetéseit a kereszténységgel és a katolikus egyházzal kapcsolatban.

Mindkét pápa most nyílt levélben válaszolt a neki címzett kérdésekre és ellenvetésekre. A pápai megnyilatkozások eddig használatos műfajai: enciklikák, apostoli levelek, homíliák voltak. Ezért hatott akkora újdonságként, hogy most mindketten egyszerű olvasói levelet írnak, mégpedig egy „profán” napilapban, érvekkel válaszolva az érvekre, rávilágítva tévedésekre, félreértésekre.

Benedek pápa visszavonulása óta először jelentkezett a nyilvánosság előtt. A professzornak címzett levelében elsősorban arra válaszol, hogy Odifreddi „tudományos fantazmagóriának” mondja a teológiát, saját „matematikus vallása” nevében. Jól ismert témákra tér ki: hit és ész viszonya, keresztény és ateista humanizmus, Jézus Krisztus történetisége, az Istenfia megtestesülése.

Ferenc pápa Scalfarinak írt válaszában az enciklikát idézi: a hit világossága kiegészíti az értelem fényét, a hit és az ész termékeny dialógusban állhat egymással. A hit világossága a szereteté, amely Jézus Krisztusban testet öltött. Az egyház, minden gyöngesége, hibája ellenére, az Ő Jó Hírét kínálja fel az egész emberiségnek, párbeszédet kezdve a különböző vallások képviselőivel és minden jóakarátú emberrel. — A levélváltás nyomán a pápa baráti beszélgetésre is meghívta Scalfarit, s ez az újságban megjelent interjú még nagyobb visszhangot váltott ki.

Stílusváltás? A hitet elutasító érvekben semmi olyant nem találunk, ami korábban el ne hangzott volna különböző megfogalmazásokban. A két pápa válasza is az egyház ősi hitét, a II. Vatikáni zsinat tanítását tükrözik vissza. Mégis valami új jelent itt meg. Nem a tartalom változott meg, hanem a forma. Ezek a levelek nem „fentről” elhangzó megnyilatkozások, végkép nem elítélő vagy a más-ként gondolkodót megtéríteni próbáló érvelések. Hanem az egyik: két tudós racionális vitája, a teológusé és a matematikusé. A másik: két ember beszélgetése, azé, aki Istenbe veti hitét, és azé, aki az embert és a természetet tartja végső valóságának.

Új utak nyílnak itt meg, ami valódi párbeszédre hív mindenkit, az igazság őszinte és elfogulatlan keresésére. Az Igazság útja ez, aki a Szeretetet.